

Kapellet i Hangö by.

I mars 1934 meddelade Hembygdsforskningens Vänner i Hangö, att föregående sommar vissa stensättningar anträffats på den plats, där gammalt folk säger att det forna kapellet vid Kapellviken i Hangö by legat. Enär stensättningarna förmodades utgöra grundstenarna till kapellet anhölls, ~~om~~ att Arkeologiska Kommissionen måtte låta besiktiga platsen. Med anledning härav besökte mag. Kronqvist sommaren 1934 och jag på sensommaren 1935 Hangö by utan att dock kunna finna några säkra hållpunkter för bestämmande av kapellets plats.

Redan Reinholm anför uppgifter om kapellet vid Kapellviken (Kappalviken, Kappalhamnen). Han säger (77, s. 435); "På dess vestra strand är ett jätukast, kanske det enda" i närmaste trakten. På detta skulle kyrkan stått, eller kanske hellre derinvid". S. 436 heter det angående Kappalhamn: "Dess nämн deraf att ett bönkapell sedan fordom dervid funnits". S. 438: "Vid Kappalhamnen har enligt traditionen kyrkan och kyrkogård legat på dess vestra sida, ty der skall människoben hittats". Dessa uppgifter härstamma från åren 1881-3. År 1910 har i Bromarf upptecknats traditionen, att vid Kappelhamnen, där magasinen nu stå (d.v.s. vid västra stranden) funnits ett litet träkapell (Finlands svenska folkdiktning II:1, s. 258). Från mellanliggande år föreligger Appelgren-Kivalos undersökning år 1895 (Finskt Museum 1895, även skrivelse av 1898 i top. ark.) Appelgren konstaterade på Kapellbacken 50 steg norr om fiskaren Nyströms stuga ett par grunder till backstugor och 50 steg sydväst om

Nyströms stuga den s.k. kyrkogården med rester av en förmodad stenmur; jfr. f.ö. hans berättelse.

Vid besöket 1935 iakttoges följande fakta:

På tvenne segelledskartor, som i kopia insänts av Hembygdsforskningens Vänner och här bifogas, är kapellet utsatt. På den ena ligger det rätt nära och SW om Kapellvikens botten, på den andra längre söderut, nära stranden innanför Brännstenar. Hela denna terräng, nu till största delen skog eller hagmark, genomgicks, men säkra spår av någon kapelltomt upptäcktes ej. Lika litet kunde det av Reinholm omtalade jättkastet återfinnas. Fiskaren Nyströms stuga (röd stuga t.h. på foto 22475) står ej mera på fullständigt samma plats som då Appelgrens undersökning företogs, men med utgångspunkt från den kunde likväl den ungefärliga platsen för de av honom konstaterade hustomterna fastställas.

Såvitt jag kunde finna är Kapellbacken ungefär det område som ses på foto 22475, räknat från nättorkningsställen i förgrunden. I skogskanten löpte här (synlig på foto 22477) en sträng av små stenar, starkt påminnande om en gammal strandkant. Huruvida detta är en del av den förmodade murrest, som Appelgren omtalar, är ovisst, men i ingen händelse kunde "kyrkogården" nu exakt konstateras. Vissa ojämnheter i den stenbundna terrängen i skogen bakom (västerom) stensträngen kunde eventuellt tydas som spår av en inhägnad, men detta är ytterst ovisst. Här hade i själva verket agronom Strandberg trott sig återfinna kapellets plats; han hade med träribbor utmärkt en ungefär i N-S orienterad byggnad med särskilt kor i N, men hela denna "kapelltomt" var en konstruktion på ^hri hand; på foto 22476 omkring korset var den av herrStrandberg utstakade platsen.

Resultatet av besöket i Hangö by var således negativt; ingenstädes kunde kapelltomt eller begravningsplats med säkerhet iakttagas. Framtida undersökningar måste bli beroende av om till-

fälliga fynd göras. - Till beprättelsen höra fotos 22472-77.

C. A. Wulman

MT. 19. 11. 9
v. 203
Hist. and. 39, 1934
1934.

Saap. 16/3 - 34.

Hangö d. 14 Mars
1934.

Till

Arkeologiska Kommissionen

Nationalmuseum

Helsingfors.

Enligt gammal tradition bland befolkningen i Hangöby har invid den i nämnda by belägna Kapellhamnen funnits ett från katolska tiden härstammande kapell. Vid under senaste sommar företagna undersökningar, har vi anträffat vissa stensättningar på den plats, som gammalt folk på orten angiver som det forna kapellet. Då de ifrågavarande lämningarna godt kunna utgöra grundstenarna till det förment kapellet, anhålla vi värdsamtt att Arkeologiska Kommissionen vid något lägligt tillfälle ville sända en fackman till orten för att närmare undersöka den anträffade forn lämningen.

En för saken varmt intresserad ortsbö, numera avlidne ordf. i församlingen "Pro Hangö", agronom L. Sandberg har senaste

höst företagit vissa rädjningar på
platsen och därvid trätt sig kunna
utstaka den gamla byggnadens plan-
utsdräckning.

Herr Kapten T. Waltanen,
som f. n. befinner sig i Stockholm,
har i därevarande krigsarkiv funnit
kartor, där ifrågavarande Kapell
finnes utsatt och tillänt oss kopior
av dem. Dessa två kopior hava vi
kopierat och insända dem härmed.

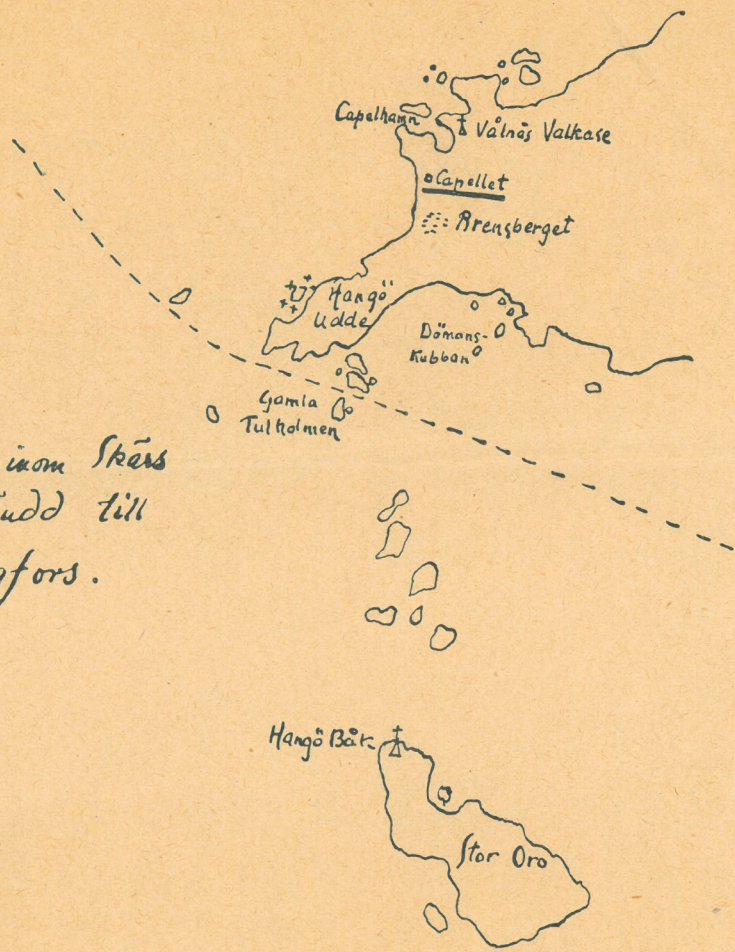
Högaktringsfullt

Styrelsen för "Hornbygdens forsknings Vänner i Hanyö."

Supplery

ordf.

Charta öfver
 Segel Leden inom Skärs
 från Hangöudd till
 Helsingfors.

Segellederne
 omkring Hangöudd.

